



Riskienhallinta			
Laatija PENTTI UKKOLA	Nimi Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma	Version 1.0	
Hyväksyjä JARMO MYLLYMÄKI	Luonti Pvm 31.1.2017	Viimeksi tallennettu 31.1.2017 10:11:48	Tulostettu 2017-01-31

VALVONTASUUNNITELMA 2017

31.1.2017

Merk.

Jarmo Myllymäki, riskienhallintapäällikkö

Sisällysluettelo

MÄÄRITELMÄT	3
1. JOHDANTO.....	5
2. VALVONTATOIMINTA.....	7
2.1. YRITYSTEN JA LAITOSTEN MÄÄRÄAIKAISET PALOTARKASTUKSET (A1-A6).....	8
2.2. ASUINRAKENNUKSIEN JA NIIHIN VERRATTAVIEN VALVONTAKOHTEIDEN MÄÄRÄAIKAISET PALOTARKASTUKSET (A7).....	10
2.3. VAPAA-AJAN ASUNTOJEN MÄÄRÄAIKAISET PALOTARKASTUKSET (A8).....	13
2.4. YHTEENVETO VUODEN 2016 AIKANA SUORITETTAVASTA VALVONNASTA	13
3. MUUT VALVONTATEHTÄVÄT	14
3.1. PELASTUSLAITOKSEN SUORITTAMAT EPÄSÄÄNNÖLLISET VALVONTAKÄYNNIT	14
3.2. KEMIKAALIKOHTEIDEN VALVONTA	15
3.3. MUUT VALVONTATOIMENPITEET	15
3.4. VALVONTAYHTEISTYÖ MUIDEN VIRANOMAISTEN JA TAHOJEN KANSSA	16
4. TIETOJEN KÄSITTELY.....	17
4.1. LUOTTAMUKSELLISTEN TIETOJEN KÄSITTELY.....	17
4.2. VALVONTATIETOJEN KÄSITTELY.....	17
4.3. VALVONTATOIMINNAN TOTEUTUMISEN KIRJAAMINEN PRONTOON.....	17
4.4. VALVONTASUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN	17
5. RESURSSIT JA SEURANTA	18
5.1. PALOTARKASTUSOHJELMISTO	18
5.2. HENKILÖSTÖRESURSSIT	18
5.3. SEURANTA.....	19

LIITTEET

- 1) Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymät valvontataksat
- 2) Kemikaalivalvonnan ohje vuodelle 2017

Vaikuttava lainsäädäntö:

- 1) Pelastuslaki ([379/2011](#))
- 2) Pelastusasetus ([407/2011](#))
- 3) Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta ([390/2005](#))
(muu kemikaaleihin liittyvä lainsäädäntö omassa ohjeessaan).
- 4) Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta ([621/1999](#))
- 5) Hallintolaki ([434/2003](#))

MÄÄRITELMÄT

Nimike	Määritelmä
Asiakirjavalvonta	Asiakirjavalvontaa ovat dokumenttien perusteella tehdyt viranomaispäätökset ja muut viranomaisen määrittelemät toimenpiteet, jotka kohdistuvat pelastuslaitoksen valvonnan kohteena oleviin rakennuksiin/toiminnallisiin kokonaisuuksiin tai yleisötapahtumiin. Jos asiakirja otetaan vastaan, kirjataan tulleeeksi ja arkistoidaan ilman aktiivista arviointia, sitä ei lasketa asiakirjavalvontasuoritteeksi..
Asuinrakennusten omavalvonta	Asuinrakennusten omavalvonnassa kiinteistön edustaja tarkastaa itse pelastuslaitoksen toimittaman tarkastuslistan ja opasvihkon nojalla pelastuslain velvoitteiden noudattamista ja oman toimintatapojensa turvallisuutta. Omavalvonta tehdään tarkistuslistan mukaan ja tarkistuslista palautetaan pelastuslaitokselle. Palotarkastuksia voidaan kohdentaa omavalvonnan tulosten mukaan. Omavalvonnalla pyritään kiinteistönomistajan turvallisuustiedon ja -asenteiden parantamiseen.
Erityinen palotarkastus	Uudisrakennus- tai saneerauskohteessa tehtävä valvontakäynti, jonka rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt käyttöönottotarkastuksen ja toiminnan aloittamisen ehdoksi. Erityinen palotarkastus on luonteeltaan pelastusviranomaisen asiantuntijalausunto rakennusvalvonnalle rakennuksen palo- ja pelastusturvallisuudesta. Ennen varsinaista erityistä palotarkastusta voidaan suorittaa ennakoivia erityisiä palotarkastuksia. Erityinen palotarkastus voidaan tehdä myös muihin kohteisiin kuin rakennuksiin.
Ilotulitemyyntipisteen tarkastus	Kemikaaliturvallisuuslain (385/2015) 63 ja 64 § mukainen valvontakäynti, joka kohdistuu pyroteknisten tuotteiden varastointiin kaupan yhteydessä.
Jälkitarkastus	Valvontakäynti, jossa valvotaan, että palotarkastuksessa aiemmin annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkitarkastus toimitetaan palotarkastuksella annettujen määräaikojen umpeuduttua, ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta.
Kohde	Kohde on se, jolle, jota varten tai johon kohdistuen valvontaa tehdään tai valvonta kohdentuu.
Maanalaisen polttoainesäiliön tarkastus	Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen maanalaisen öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983) mukainen tarkastus tärkeällä pohjavesialueella sijaitsevan maanalaisen öljysäiliön tarkastamiseksi ennen säiliön peittämistä. Muiden polttoainesäiliöiden osalta tarkastus perustuu pelastusviranomaisen kemikaaliturvallisuuslain (385/2015) ilmoitusvelvollisten kohteiden osalta tekemään päätökseen.

Pyydetty palotarkastus	Kiinteistön omistajan tai haltijan pyynnöstä suoritettava palotarkastus tehdään aina pelastusviranomaisen harkinnan mukaan, ks. ylimääräinen palotarkastus.
Tarkastusväli	Tarkastusväli on ajanjakso, joka on riskien arviointiin perustuen määritelty kohteen määräaikaisten palotarkastusten väliseksi ajaksi.
Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan kohteen tarkastus	Kemikaaliturvallisuuslain (385/2015) 27 § mukainen valvontakäynti, joka ei ole samalla kohteen yleinen palotarkastus.
Valvontakohte	Palotarkastusohjelmistoissa palotarkastus kohdennetaan yleensä kiinteistöön, esim. kauppakeskus on yksi kohde riippumatta toiminnanharjoittajien määrästä. Pelastuslaitos voi kirjata oman käytäntönsä valvontasuunnitelmaan.
Yleinen palotarkastus	Valvontasuunnitelman mukaisin määrävlein tehtävä pelastusviranomaisen valvontakäynti, josta käytetään myös nimikettä määräaikainen palotarkastus.
Yleisötilaisuuden palotarkastus	Pelastusviranomaisen yleisötilaisuuden dokumenttien ja arvioidun riskin perusteella ennen yleisötilaisuuden alkamista suorittama valvontakäynti, jossa tarkastetaan tapahtuman turvallisuusjärjestelyt.
Ylimääräinen palotarkastus	Pelastusviranomaisen harkinnan mukaan suorittama valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu ja kohdennettu valvontasuunnitelmassa. Ylimääräisiä ennakoimattomia palotarkastuksia tehdään esimerkiksi seuraavien erityisten syiden vuoksi: <ul style="list-style-type: none">- nuohoojan, tarkastuslaitoksen tai toisen viranomaisen ilmoitus palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä puutteista- huomattavaa palovaaraa aiheuttavan rakennus- tai muun työmaan aloittamisen yhteydessä- epäily, että palo- ja poistumisturvallisuudessa tai muussa henkilöturvallisuudessa on oleellisia puutteita- teematarkastukset esim. muiden viranomaisten kanssa
Öljylämmityslaitteiston käyttöönotto	Valtioneuvoston asetuksen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012) 38 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on ilmoitettava pelastusviranomaiselle myös sellaisen sumutuspolttimella varastetun öljylämmityslaitteiston käyttöönotosta, joka ei ole edellyttänyt 32 §:n mukaista ilmoitusta. Tarkastus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa käyttöönotosta.

1. JOHDANTO

Pelastuslaki (379/2011) korostaa pelastustoimen onnettomuuksien ennalta ehkäisyä, tämän johdosta onnettomuuksien ehkäisyssä on siirrytty isompien ja vaativimpien kohteiden osalta palotarkastuksiin perustuvasta toiminnasta riskien arviointiin perustuvaan valvontaan. Sen lisäksi että pelastuslaitoksen valvonnan tulee nyt perustua riskien arviointiin, on sen oltava myös laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Alueen pelastusviranomaisen suorittaa myös asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa veloitteiden noudattaminen kohteessa. Tämä tapahtuu esimerkiksi kohteen laatiman pelastussuunnitelman sekä muiden palo- ja poistumisturvallisuudesta laadittujen asiakirjojen perusteella

Pelastuslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä ei määritellä palotarkastettavia tai muita lain 78§ edellyttämiä valvontakohteita, vaan pelastuslaitos määrittelee itse valvottavat kohteet. Koska pelastuslaki mahdollistaa pelastuslaitoksen suorittaman valvonnan kohdentamisen alueen riskien ja muiden erityisten valvontatarpeiden mukaisesti, vapauttaa se pelastuslaitoksen resursseja mm. turvallisuusviestintään.

Pelastuslaitoksen tulee suunnitella etukäteen valvontavelvoitteen toteuttaminen. Valvottavat kohteet ja toimenpiteet valvonnan suorittamiseksi määritellään vuosittain tehtävässä valvontasuunnitelmassa, joka perustuu alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen ja riskien arviointiin. Valvontasuunnitelmaan kerätään tiedot myös onnettomuuksien ehkäisyyn käytetyistä resursseista. Valvontasuunnitelman toteutumista valvoo aluehallintoviranomainen osana pelastustoimen palvelutason riittävyden valvontaa.

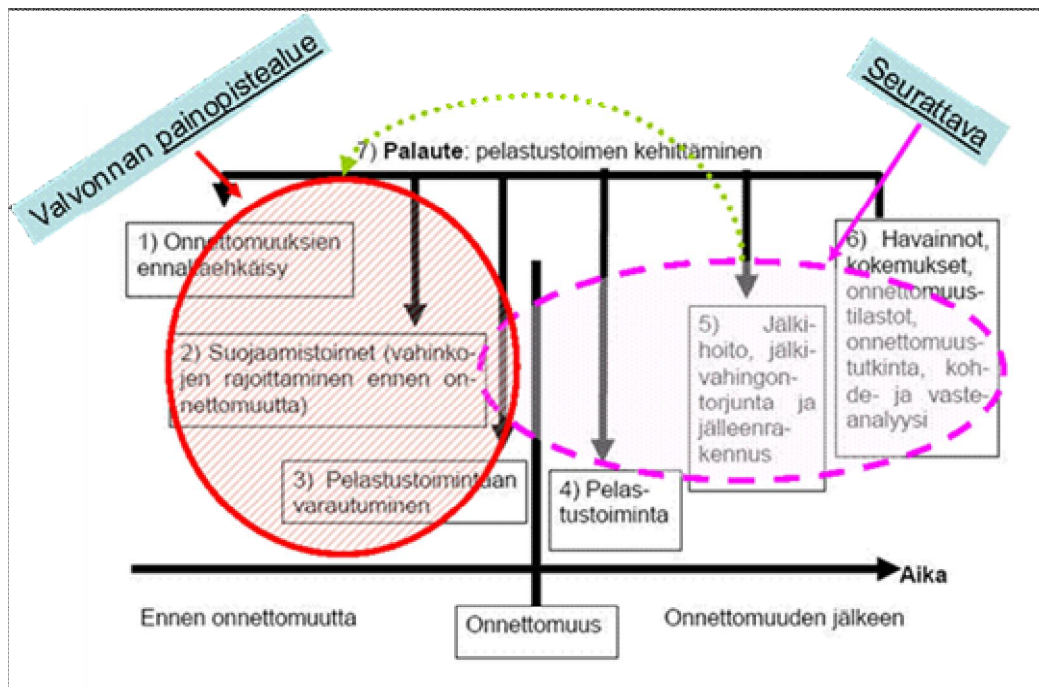
Valvontatoimenpiteet ovat osa pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyyn ja niiden vahinkojen rajoittamiseen kohdistuvasta työstä. Tässä valvontasuunnitelmassa määritellään eri kohdetyyppien periaatteellinen palotarkastusten tiheys, jäljempänä tarkastusväli, ja siihen vaikuttavat tekijät. Lisäksi käsitellään yhteistoiminta muiden valvontaviranomaisten kanssa, valvontatehtäviin kohdistettavat resurssit sekä se miten valvontavelvoitteen toteutumista seurataan. Valvonta kohdistuu lainsäädännössä pelastusviranomaisten valvottavaksi määrättyjen säännösten vastaiseen toimintaan, toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi sekä toiminnan tuloksellisuuden seurantaan. Valvonnassa korostetaan kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa.

Valvontatoimenpiteisiin kuuluvat myös *Pelastuslain 105 ja 106 §:ssä* mainitut pakkokeinot ja rangaistukset.

Pelastuslaitos perii valvontasuunnitelmassa määritellyistä tarkastuksista *Pelastuslain 96 §* mukaisesti maksun. Palotarkastusmaksu määräytyy pelastuslaitoksen taksapäätöksen mukaisesti. Liitteessä 1 on Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokunnan päättämät valvontataksat.

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Valvontasuunnitelman sisällön ja perusteiden osalta riittävä tiedotuskanava on pelastuslaitoksen verkkosivut, joiden kautta alueen asukkailla ja valvontakohteiden edusta-

jilla on mahdollisuus tutustua sen sisältöön. Tämä asiakirja liitteinen on nähtävillä Jokilaaksojen pelastuslaitoksen nettisivuilla www.jokipelastus.fi.



Kuva 1. Toteutuneita riskejä analysoimalla voidaan suunnata onnettomuuksia ennaltaehkäisevää työtä. Tapahtuneiden onnettomuuksien lisäksi pyritään tunnistamaan myös muita turvallisuusriskejä valvontakohteiden määrittelyssä.

2. VALVONTATOIMINTA

Kaikille valvontakohteille määritellään tarkastusvälit riskien arviointiin perustuen. Nämä määrittelyt ovat tarkentuneet käytännön valvontatyön tuloksena. Kohteet tarkastetaan ensimmäisen määrittelyn tai tarkastuksiin perustuvan riskiarvion mukaan. Riippuen kohteen turvallisuuskulttuurin tasosta voi kohteen tarkastusväli muuttua joko lyhyemmäksi tai pidemmäksi. Jokilaaksojen pelastuslaitos noudattaa pelastuslaitosten kumppanuusverkoston valvontasuunnitelmatyöryhmän linjauksia kiinteistöjen valvontavälien määrittelyssä. Valvontatyössä pyritään siihen tarkkuuteen, että kohteiden valvonta pysyisi ± 3 kk sisällä suunnitellusta kuitenkin niin, että ajankohta on oikeana kalenterivuotena.

Riskeinä tarkastellaan henkeen, omaisuuteen, ympäristöön ja kulttuuriarvoihin kohdistuvia uhkia. Valvontatoimet pyritään kohdentamaan näiden riskien perusteella. Arvioinneissa käytetään paikallisten pelastusviranomaisten kohdetuntemusta sekä palotarkastusohjelmistossa olevaa turvallisuuskulttuurin arviointityökalua. Valvontasuunnitelmaa laadittaessa kohteiden valvontavälit pyritään asettamaan siten, että pelastuslaitoksen resurssit riittävät laadukkaasti valvontatyön toteuttamiseen ja että kohteen riskit tulevat huomioitua.

Valvontakäynnit jaetaan koko vuoden ajalle. Valvontatoimintaa suorittavat riskienhallinnan- ja paloasemien tulosalueet.

Alue	Kunta	A1	A2	A3	A4	A5	A6	Yht	Alue yhteensä
Itäinen alue	Haapajärvi	17	10	11	17	30	10	95	
	Haapavesi	8	9	3	17	19	14	70	
	Kärsämäki	6	4	4	6	5	8	33	
	Pyhäjärvi	12	6	4	4	7	6	39	
	Pyhäntä	2	2	0	5	10	5	24	
	Reisjärvi	7	1	2	4	13	4	31	
	Siikalatva	15	9	11	8	27	21	91	383
Yht A1-A6		67	41	35	61	111	68	383	
Keskinen alue	Alavieska	2	2	3	10	12	5	34	
	Merijärvi	1	0	2	0	3	2	8	
	Nivala	11	10	7	17	24	5	74	
	Oulainen	10	10	5	28	17	4	74	
	Sievi	5	8	8	11	31	9	72	
	Ylivieska	14	17	28	22	32	20	133	395
Yht A1-A6		43	47	53	88	119	45	395	
Läntinen alue	Kalajoki	10	12	26	16	63	8	135	
	Pyhäjoki	3	3	4	4	10	2	26	
	Raahe	13	13	23	34	3	12	98	
	Siikajoki	7	3	6	5	21	8	50	309
Yht A1-A6		33	31	59	59	97	30	309	
2016 yhteensä									1087

TAULUKKO 1: A1-A6 Valvontakohteiden määrät kohderyhmittäin Jokilaaksojen alueella (Wisemaster 20.1.2017) paloasemien tulosalueittain tarkasteltuna

Kohderyhmät ovat seuraavat:

A1	Ympärivuorokautisessa käytössä olevat kohteet
A2	Opetusrakennukset ja päiväkodit
A3	Kokoontumis- ja liiketilat
A4	Teollisuus- ja varastorakennukset
A5	Maatalousrakennukset
A6	Muut rakennukset

2.1. Yritysten ja laitosten määräaikaiset palotarkastukset (A1-A6)

Kohteiden keskimääräisen tarkastusvälin määrittämisessä sovelletaan seuraavia periaatteita:

- Koska yritys- ja laitoskohteissa on sattunut vain vähän menehtymisiä tai loukkaantumisia, tarkasteluvälin määrittämisen lähtökohtana käytetään tulipalon aiheuttamaa omaisuusvahinkoriskiä. Omaisuusvahinkoriskien lisäksi arvioitiin myös suuronnettomuuden henkilöriskin mahdollisuutta sekä pyrittiin huomioimaan merkittävien kulttuuri- ja ympäristöarvojen riskit. Liitteessä 2 on tietoa yritysten ja laitosten palotarkastusvälien määrittelystä. Määrittelyt ovat kansallisesti pelastuslaitosten kesken yhteneväiset. Tarkastusvälien määrittely on tehty hyödyntäen tietoa erityyppisten kohteiden omaisuusvahinkoriskeistä, jotka on saatu VTT:n seulomista PRONTO -tilastoista syttymistäajuustiheyden ja vahinkojen odotusarvona.
- Omaisuusvahinkoriskien lisäksi arvioidaan myös suuronnettomuuden henkilöriskin mahdollisuutta sekä pyritään huomioimaan merkittävien kulttuuri- ja ympäristöarvojen riskit.
- Yksittäisten kohteiden tarkastusvälejä voidaan tarvittaessa lyhentää tai pidentää tapauskohtaisesti. Tarkastusvälin muuttaminen suositellusta on perusteltava ja kirjattava palotarkastusohjelmaan siten, että perusteluita voidaan tarkastella jälkikäteen. Tilastointia varten muutosperusteet ryhmitellään neljään pääluokkaan: Arviointi, Turvallisuuskulttuuri, Uhatut arvot ja Tapahtuneet onnettomuudet / läheltä piti -tilanteet.
- Tarvittaessa voidaan painottaa jotain kohderyhmää, jossa on havaittu riskejä tai johon kohdistetaan muutenkin esim. valtakunnallista turvallisuuskampanjointia.

Valvontakäynnin suorittaminen

Valvontakäyntiä valmisteltaessa otetaan tarkastajan toimesta ensin yhteys tarkastettavan valvontakohdeyrityksen tai -laitoksen johtoon sopiakseen tarkastusajankohdasta. Yhteydenoton jälkeen tarkastettavaan kohteeseen lähetetään palotarkastuskäynnistä ja sisällöstä kertova kirje. Kirje voidaan lähettää sähköpostilla. Ennen tarkastusta tutustutaan kohteen taustatietoihin (aikaisemmat tarkastukset, erhe-hälytykset jne.). Tarkastus suoritetaan Wisemaster palotarkastusohjelmiston kohdetyypille räätälöidyn mallin mukaisesti ja valvontapäytäkirja tallennetaan palotarkastustietokantaan. Tarkastuksen yhteydessä

pelastusviranomainen jakaa tietoa turvallisuudesta ja vastaa kohteen edustajan kysymyksiin. Annetut korjausmääräykset valvotaan mahdollisimman pian annetun korjausmääräysajan kuluttua umpeen. Vuoden loppuun mennessä tarkastetaan korjausmääräykset 100%:sti. Mikäli tavoite ei toteudu, jälkitarkastusten valvonta suoritetaan loppuun seuraavan vuoden alussa.



Kuva 2: Tarkastusprosessi Jokilaaksojen pelastuslaitoksessa

Annettaessa korjausmääräys on asiakasta kuultava. Kuulemisessa on kaksi menettelytapaa:

- 1) Tarkastuspöytäkirjaa kohteessa viimeisteltäessä, palotarkastuspöytäkirjaan pyydetään kohteen edustajan allekirjoitukset.
- 2) Haastavammissa valvontakohteissa joissa pöytäkirjaan täytyy syventyä tarkemmin ja se tehdään tarkastajan toimistopöydän takana, pöytäkirja lähetetään sähköpostitse ja pyydetään antamaan vastine viikon sisällä pöytäkirjan lähettämisestä. Tämä menettely tulee huomioida kohtuullisen korjausajan määrittämisessä.

Valvontakäynnin aikana tehdään yritykseen tai laitokseen teknisen tarkastuksen lisäksi turvallisuuskulttuurin arviointi. Turvallisuuskulttuurin arvio vaikuttaa siihen, milloin kohteessa käydään seuraavan kerran. Tarkastusväli voi lyhenyä tai pidentyä riippuen turvallisuuskulttuurin tasosta. Turvallisuuskulttuuria arvioidaan kolmiportaisena: puutteellinen, lakisääteinen, esimerkillinen.

Alue	A1	A2	A3	A4	A5	A6	Alue yhteensä
Itäinen alue	67	41	35	61	111	68	383
Keskinen alue	43	47	53	88	119	45	395
Läntinen alue	33	31	59	59	97	30	309
2016 yhteensä	143	119	147	208	327	143	1087

TAULUKKO 2: Vuodelle 2017 suunniteltu yritys- ja laitokohteiden palotarkastusten määrä paloasemien tulosityksiköittäin.

A1	12
A2	7
A3	10
A4	13
A5	48
A6	2
Yht	92

TAULUKKO 3. Vuoden 2016 tarkastamatta jääneiden kohteiden tyypit ja määrät yhteensä.

Yritys- ja laitospöhteiden valvontaa suorittaa pääsääntöisesti pelastuslaitoksen riskienhallinnan tulosalue. Osa A1 - A6 kohteista jaetaan pelastustoiminnan ja paloasemien tulosalueelle. Seuraavat rakennustyypit jaetaan paloasemien tulosalueen tarkastettaviksi kohteiksi:

- A1 Vuokrattavat lomamökit ja Leirintäalueet
- A2 Alle 100 oppilaan yleissivistävät oppilaitokset ja alle 25 paikan päiväkodit
- A3 alle 400 neliön myymälät
Pienet ruokaravintolat, alle 50 paikkaa
alle 500 neliön seuratuvat
alle 500 neliön muut kokoontumisrakennukset
- A4 alle 1000 neliön teollisuushallit, teollisuus- ja pienteollisuus sekä varistorakennukset, jossa harjoitetaan kaupallista toimintaa.
- A5 kunnan ympäristöluvan omaavat maataloustuotantokohteet
- A6 pienet alle 400 neliön toimistot ja työpaikkatilat

Lisäksi paloasemien tulosalueen henkilöitä voidaan heidän erityisosaamisalueita hyödyntäen käyttää myös muissa valvontatehtävissä.

Vuoden tarkastusteema

Valvontakäyntien yhteydessä toteutetaan erilaisia teemoja. Vuonna 2017 ei toteuteta mitään erityisteemaa, vaan keskitytään toiminnan kehittämiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen ja vuodelta 2016 jääneiden kohteiden palotarkastamiseen.

2.2. Asuinrakennuksien ja niihin verrattavien valvontakohteiden määräaika- **palotarkastukset (A7)**

Palotarkastus on lakisääteistä toimintaa ja siksi asuinrakennuksiin tehdään palotarkastuksia. Tällä toiminnalla on tarkoitus vähentää ja minimoida onnettomuuksien seurauksia.

Valvonta 2017 aikana

Asuinkohteiden valvonnassa ovat kohteena 2017 vuoden omavalvonta-alueen omakotitalot. Valvonta suoritetaan seuraavalla kaavalla:

- Pienkiinteistöihin omavalvontalomake toimitetaan massapostituksella valvonta-alueen kohteisiin helmikuun loppuun mennessä. Lomakkeen täyttää asunnon asukas. Omavalvontakuoressa on lisäksi pientalon turvaopas, palautuskuori ja saatekirje. Asunnon asukas palauttaa omavalvontalomakkeen maaliskuun loppuun mennessä. Palautustavat ovat seuraavat:
 - Sähköisen lomakkeen täyttö netissä osoitteessa www.kiinteistonomavalvonta.fi tai
 - paperiversion toimitus vastauslähetyksenä tai
 - skannattuna sähköpostitse pelastusviranomaiselle.
- Pelastusviranomaisen suorittaa harkintansa mukaan riskiarvioon perustuen palotarkastuksen niihin kohteisiin, joista omavalvontalomaketta ei ole toimitettu. Pelastusviranomaisen harkinnan mukaan palotarkastus voidaan suorittaa myös omavalvontalomakkeen palauttaneisiin kohteisiin pistokoeluoontoisesti.
- Pelastusviranomaisen asuinkohteiden palotarkastuskäynnit ajoittuvat 1.5.–31.11.2016 väliselle ajalle.
- Annetut korjausmääräykset valvotaan 100%:sti vuoden loppuun mennessä.
- Pelastusviranomaisen jakaa tietoa turvallisesta asumisesta ja vastaa kohteen edustajien kysymyksiin asuinkohteen tarkastuksen aikana.

Itäinen alue		
	Haapavesi	107
	Haapajärvi	492
	Pyhäjärvi	49
	Pyhäntä	61
	Kärsämäki	65
	Reisjärvi	93
	Siikalatva	133
	Yhteensä	893
Keskinen alue		
	Ylivieska	217
	Oulainen	288
	Merijärvi	25
	Alavieska	71
	Nivala	97
	Sievi	89
	Yhteensä	787
Läntinen alue		
	Raahe	342
	Kalajoki	405
	Pyhäjoki	138
	Siikajoki	121
	Yhteensä	1006

TAULUKKO 4: vuoden 2017 aikana omavalvonnan piiriin kuuluvat asuinrakennukset ja niihin verrattavat kohteet.

Jokilaaksojen pelastuslaitos päätti 2015, että asunto-osakeyhtiöiden omavalvonta suoritetaan kerran kymmenessä vuodessa. Vuonna 2015-2016 suoritettuna asunto-osakeyhtiöiden omavalvonnan jälkivalvonta suoritetaan vuoden 2017 aikana. Päävastuu jälkivalvonnasta on paloasemien tulosalueella.

Lähetetty	1164
Palautettu	686
Palauttamatta	478

Taulukko 5. Asunto-osakeyhtiöiden omavalvontalomakkeiden tilasto.

Jälkivalvonnassa tehdään palotarkastukset kaikkiin niihin taloyhtiöihin, joista on pyydetty palotarkastusta ja niihin jotka on nostettu lomakkeen tietojen perusteella tarkastettavaksi kohteeksi. Niihin kohteisiin, joista ei ole palautettu omavalvontalomaketta tehdään riskiarvioon perustuvia palotarkastuksia.

Erityisryhmien asuinkiinteistöjen valvonnassa voidaan tehdä tarvittaessa yhteistyötä muiden viranomaistahojen kanssa kuten sosiaali- ja terveystieteiden viranomaisten.

Kohteeksi katsotaan rakennuskokonaisuus tai yhtiömuotoisessa kohteessa koko kiinteistön rakennukset yhteensä.

Asuinkiinteistöjen valvontaan kohdistuu alipäällystön ja miehistön työaika. Varsinainen työmäärä määräytyy sen mukaan, kuinka paljon omavalvontalomakkeita palautuu pelastuslaitokselle.

2.3. Vapaa-ajan asuntojen määräaikaiset palotarkastukset (A8)

Pelastuslaitoksen alueella vapaa-ajanasuntokohteissa käytetään omavalvontamenetelmää, joka kohdennetaan vuosittain samoille alueille kuin asuinkiinteistöjenkin palotarkastukset. Valvonta toteutetaan seuraavin periaattein:

Asuinkiinteistöjen omavalvonnan yhteydessä pyydetään vapaa-ajankiinteistöjen omistajia, joiden vapaa-ajan kiinteistö sijaitsee Jokilaaksojen pelastuslaitoksen kyseisen vuoden omavalvonta-alueella, suorittamaan vapaa-ajankiinteistöönsä sama omavalvonta kuin varsinaiseen asuntoonsakin. Vapaa-ajan kiinteistön omistajille toimitetaan materiaalia omavalvonnan suorittamisen tueksi. Omavalvonnan voi käydä suorittamassa netissä tai lähettämällä omavalvontakaavake postitse Jokilaaksojen pelastuslaitokselle. Pyydetessä kohteeseen tehdään palotarkastus.

Itäinen alue		
	Yhteensä	95
Keskinen alue		
	Yhteensä	81
Läntinen alue		
	Yhteensä	34

TAULUKKO 6: Valvottavien vapaa-ajankohteiden määrät 2017.

Vapaa-ajan asuntojen valvontaan kohdistuu alipäällystön ja miehistön työaika. Varsinainen työmäärä määräytyy sen mukaan, kuinka paljon tulee palotarkastuspyyntöjä.

2.4. Yhteenveto vuoden 2017 aikana suoritettavasta valvonnasta

Vuonna 2017 suunnitellaan suoritettavaksi 1067 valvontakäyntiä laitos- ja yrityskohteissa (A1-A6). Yritys- ja laitoskohteita Jokilaaksojen pelastuslaitoksen alueella on yhteensä 3529.

Asuinrakennuskohteita (A7) ja vapaa-ajankohteita (A8) omavalvonnan piirissä on 3888 kappaletta 49117 kappaleen kokonaismäärästä. Määrä sisältää 2015 omavalvonnasta vuodelle 2016 siirtyneet rivi- ja kerrostalot

Kohde	Kohteita yhteensä	Vuonna 2017 tarkastettavat kohteet
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	239	143
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	229	119
A3 Kokoon-tumis- ja liiketilat	773	147
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset	652	208
A5 Maatalousrakennukset	1029	327
A6 Muut rakennukset	489	143
A7 Asuinrakennukset	30625	3016
A8 Vapaa-ajan rakennukset	6151	210
Yhteensä	50118	4313

TAULUKKO 7: Pelastuslaitoksen suunnitteleminen valvontakäyntien lukumäärä vuonna 2017.

3. MUUT VALVONTATEHTÄVÄT

3.1. Pelastuslaitoksen suorittamat epäsäännölliset valvontakäynnit

Mikäli pelastusviranomaisen on mukana rakennuksen käyttöönottokatselmuksessa, on katselmus rakennuksen ensimmäinen yleinen palotarkastus. Tarvittaessa voidaan rakentamisen aikana tehdä konsultaatiokäyntejä, niissä asioissa mitkä liittyvät pelastusviranomaisen toimintaan.

Yhden ja kahden asunnon rakennuksiin voidaan suorittaa valvontakäynti asunnonomistajan vaihdon yhteydessä. Valvontakäynti pyydetään paikalliselta pelastusviranomaiselta ennen kuin kiinteistö vaihtaa omistajaa. Valvontakäynnissä on oltava mukana omistaja ja/tai kiinteistönvälittäjä.

Uusiin ja peruskorjattuihin yritys- ja laitospöteisiin, sekä yli 3 kerrosta käsittäviin rakennuksiin tehdään erityinen valvontakäynti käyttöönoton yhteydessä, mikäli rakennusvalvontaviranomainen pyytää.

Pyydetessä pelastusviranomaisen voi olla mukana auktorisoidun tarkastusliikkeen suorittamassa automaattisen paloilmoin- tai sammutusjärjestelmän tarkastuksessa.

Mikäli pelastuslain 42§:n johdosta jokin viranomaisen tekee ilmoituksen rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa olevasta ilmeisestä palovaarasta tai muusta onnettomuusriskistä, suoritetaan kohteeseen ylimääräinen palotarkastus viipymättä. Muiden viranomaisten ilmoitusten käsittely on pelastuslaitoksella ohjeistettu erikseen turvallisuustyön toimintaohjeessa. Käsittelyprosessissa on huomioitu eri vaiheiden dokumentointi erikseen.

Väestösuojien, jotka ovat kiinteistön haltijan vastuulla, määräaikaistarkastuksen toteutumisen valvonta asiakirjavalvontana.

Jälkitarkastukset

Annettaessa määräaikaisissa valvonnoissa korjausmääräyksiä, tulee niiden toteutumista valvoa. Jälkitarkastuksissa käytetään seuraavia periaatteita:

- Jälkitarkastus suoritetaan paikanpäällä kohteissa, joissa korjausmääräyksissä on kysymys henkilöturvallisuuden kannalta vakavista asioista. Käynti on yritys- ja laitospaikoille maksullinen.
- Korjausmääräykset, joissa kysymyksessä on ns. pienimuotoinen korjaus (esim. palovaroittimen pariston laitto/vaihto), voidaan korjausmääräys kuitata puhelinilmoituksen perusteella. Puhelimitse riittäväksi todettu korjaus on asiakkaalle maksuton.
- Kaikki jälkitarkastukset kirjataan palotarkastusjärjestelmään.

3.2. Kemikaalikohteiden valvonta

Kemikaalikohteiden valvonnasta on tehty oma valvontaohje (kemikaalivalvonnan ohje vuodelle 2017). Tarkemmat tiedot Jokilaaksojen pelastuslaitoksen kemikaalivalvonnasta löytyy kyseisestä ohjeesta. Ohje on tämän suunnitelman liitteenä. Kemikaalikohteiden rekisterinä käytetään TUKES:n kemurekisteriä, johon tiedot tallentuu pelastuslaitoksen valvontaohjelmasta.

3.3. Muut valvontatoimenpiteet

Pelastusviranomaiset valvovat myös seuraavien toimenpiteiden toteutumista ja laatua:

Pelastussuunnitelma

Pelastussuunnitelman laadintavelvoite ja sisältö on säädetty pelastuslain 15§:ssä. Pelastussuunnitelmavelvollisista kohteista ja tarkemmasta sisällöstä on säädetty pelastusasetuksessa 407/2011.

Pelastusviranomaisen pitää kirjata kohteiden pelastussuunnitelmista palotarkastusjärjestelmän rakennustietokannassa. Tieto päivityksestä tallennetaan palotarkastustietokantaan kiinteistökohtaisesti.

Poistumisturvallisuusselvitykset

Poistumisturvallisuusselvitysvelvollisuudesta, -kohteista ja sisällöstä on säädetty pelastuslain 18§ - 21§.

Vaaditut ja toimitetut poistumisturvallisuusselvitykset tallennetaan palotarkastusjärjestelmän rakennustietokantaan kiinteistökohtaisesti.

3.4. Valvontayhteistyö muiden viranomaisten ja tahojen kanssa

Pelastusviranomaiset osallistuvat oman alueensa muiden viranomaisten valvontakäynteihin seuraavasti:

- Ely-keskuksen suorittamiin patokatselmuksiin
- Pyydettyä rakennusvalvontaviranomaisten suorittamiin rakennusten käyttöönottokatselmuksiin pelastusviranomaisen suorittaa rakennuksen ensimmäisen palotarkastuksen
 - Tarvittaessa rakennusvalvontaviranomaisen pyynnöstä muulloinkin
- Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) suorittamiin tarkastuksiin pyydettyä.
- Terveystarkastajien suorittamiin valvontakäynteihin esimerkiksi ravintoloihin pyydettyä
- Työsuojeluviranomaisten suorittamiin kemikaalisatamien tarkastuksiin (lähinnä Raahessa)
- Eri viranomaisten yhteistoiminnassa suorittamiin yleisötilaisuuksien turvallisuuskatselmuksiin
- Pyydettyä Liikenneturvallisuusvirasto Trafín suorittamiin tarkastuksiin (lähinnä ratapihojen osalta)

Nuohoojat raportoivat pelastusviranomaiselle puutteista ja laiminlyönneistä tulisijoissa, hormeissa tai niiden huoltoon käytettävissä olevissa kulkuteissä. Nuohoojat tekevät myös ilmoituksia puutteellisista kattovarusteista, joihin pelastusviranomaisen on velvollinen puuttumaan järjestäen kohteeseen ylimääräisen palotarkastuksen ja antamalla tarvittaessa korjausmääräyksen.

Pelastuslaitoksen ja poliisilaitoksen johdon erikseen sopimalla tavalla, pelastusviranomaisen voi osallistua poliisiin kanssa vaarallisten aineiden kuljetusten yhteisvalvontoihin. Näissä valvonnoissa pelastusviranomaisen toimii asiantuntijana vaarallisten aineiden ominaisuuksiin ja kuljetusauton rakenteisiin liittyvissä asioissa.

Pelastusviranomaiset toimivat asiantuntijatukena muiden viranomaisten suorittamissa valvontatehtävissä. Muiden viranomaisten suorittamien tarkastusten yhteydessä voidaan suorittaa palotarkastus edellyttäen, että se sopii tilaisuuden kaikille osapuolille.

4. TIETOJEN KÄSITTELY

4.1. Luottamuksellisten tietojen käsittely

Kun muilta viranomaisilta saadaan tietoja erityisistä riskikohteista, on niiden käsittely oltava luottamuksellista. Pelastuslain ([379/2011](#)) 42§ ja 89§ määrittelevät pelastusviranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Pelastusviranomaisen vaitiolovelvollisuudesta on säädetty 86§:ssä. Pelastusviranomaisen käsittelee saamiaan tietoja luottamuksellisesti kunnioittaen yksityisyyttä ja yrityssalaisuuksia.

Luottamuksellisten tietojen käsittelyssä noudatetaan laissa viranomaisen toiminnan julkisuudesta ([621/1999](#)) kirjattuja periaatteita.

4.2. Valvontatietojen käsittely

Muilta viranomaisilta saatua tietoa käsitellään hyvää hallinnointitapaa noudattaen huomioiden tiedon käsittelyn luottamuksellisuus. Muiden viranomaisten toimittamat valvonta-asiakirjat tallennetaan pelastuslaitoksen käytössä olevaan Wisemaster-palotarkastusohjelmiston tietokantaan rakennuskohtaisesti.

Valvonta-asiakirjojen käsittelyssä noudatetaan Ylivieskan kaupungin arkistonmuodostussuunnitelmaa. Sen mukaan valvonta-asiakirjoista arkistoidaan viimeisin ja tietokantaan tallentamisen lisäksi kohteiden palotarkastuspöytäkirjat tulee tulostaa paperille ja säilyttää kansioituna paloasemilla. Säilytystapa on aikajärjestys. Valvontakohteiden osalta voidaan kansioarkistointi suorittaa myös kohteittain.

4.3. Valvontatoiminnan toteutumisen kirjaaminen Prontoon

Suunnitellut ja toteutuneet tarkastusmäärät kirjataan WiseMaster – palotarkastusohjelmiston tietojen perusteella pelastustoimen resurssi- ja tilastointijärjestelmä Prontoon valvontatehtävät – lomakkeeseen. Prontoon kerätään sekä valvontasuunnitelman mukaiset määräaikaiset että muut tarkastukset. Kirjaamiset järjestelmiin tulee tehdä edellisen kuun osalta jokaisen kuun ensimmäisen viikon loppuun mennessä.

4.4. Valvontasuunnitelmasta tiedottaminen

Valvontasuunnitelma liitteineen pidetään näkyvillä pelastuslaitoksen nettisivuilla. Lisäksi valvontasuunnitelma toimitetaan aluehallintovirastolle.

5. RESURSSIT JA SEURANTA

5.1. Palotarkastusohjelmisto

Pelastuslaitos käyttää M-Technologyn toimittamaa Wisemaster-palotarkastusohjelmistoa. Ohjelmiston toiminta perustuu monentyyppisiin tietokantoihin kuten palotarkastaja-, kunta-, rakennus- ja rakennusluokkatietokannat. Ohjelmalla pystytään hallinnoimaan palotarkastusta kokonaisuutena työsuunnittelusta yksityiskohtaisempaan valvontaan. Palotarkastusohjelmiston avulla tallennetaan kaikki valvontatehtävät tietokantoihin. Tietokannoissa tieto tallennetaan kohdekohtaisesti. Tietokannan tietojen tallennuksessa noudatetaan hyvää hallinnointitapaa ja annettuja arkistointiohjeita.

5.2. Henkilöstöresurssit

Valvontatyötä tekevät Jokilaaksojen pelastuslaitoksessa pelastusviranomaisiksi nimetyt henkilöt. Valvottavat kohteet jaetaan työn haastavuuden mukaan seuraaviin ryhmiin ja suorittajiin:

A1-A6 Riskienhallinnan tulosalue (riskienhallintapäällikkö, paloinsinööri, aluepalotarkastajat ja erityisasiantuntija), pelastustoimen tulosalue päivystävien palomestareiden osalta ja paloasemien tulosityksiköistä päällystö ja alipäällystö edellä mainitun luettelon mukaisesti.

A7-A8 Alipäällystö ja miehistö (esim. paloesimiehet ja palomiehet)

Valvontatehtävissä toimivat:

Riskienhallinnan tulosalue	7
Pelastustoimen tulosalue	5
Paloasemien tulosalue	
päällystö	10
alipäällystö	14
miehistö	45

Valvontatoiminta on osa onnettomuuksien ehkäisyn kokonaisuutta. Onnettomuuksien ehkäisyyn osallistuvat resurssit 2017 on esitetty seuraavassa taulukossa.

TAULUKKO 5: Onnettomuuksien ehkäisyyn osallistuvat resurssit 2016.

Onnettomuuksien ehkäisyn resurssit	hlöt yht.
Päätoimiset	7
Muiden tehtävien ohella toimivat	40
Työvuorot	39
Yhteensä	86

5.3. Seuranta

Toteutunut valvonta

Riskienhallintapäällikön ja paloinsinöörin tehtäviin kuuluu seurata tarkastusprosentteja kuukausittain kohdeluokittain (A1-A8). Valvontasuunnitelman perustiedot on hankittu WiseMaster -palotarkastusohjelmiston rakennustietokannasta. Tietokannan tiedot ovat joidenkin pitkän tarkastusvälin omaavien kohteiden osalta epätarkkoja. Valvontakäyntien perustella kohdetietoja päivitetään, mistä johtuen tarkastusten määrä voi muuttua valvontasuunnitelman voimassaoloaikana.

Valvontatyön vaikuttavuuden arviointi

Arvioitaessa valvontatyön vaikuttavuutta Jokilaaksojen pelastuslaitoksen asiantuntijat seuraavat onnettomuusmäärien, esiintymistiheyksien sekä onnettomuusvahinkojen kehitystä rakennuksissa. Ensisijaisesti seurannassa hyödynnetään Pronton tietokantoja. Turvallisuuskulttuurin kehittymistä seurataan Wisemasterin raportointityökalun avulla.

Raportointi

Tarkastusmäärien seuranta hoidetaan paloasemaryhmäkohtaisen neljännesvuosittaisen raportoinnin yhteydessä. Tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointia tehdään kerran vuodessa. Pelastuslaitoksen johtokunnalle annetaan selvitys toiminnan toteutumisesta tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä.